

BILTEN

BILTEN je glasilo kolektiva SGP PIONIR Novo mesto. Za razdelitev glasila članom kolektiva so odgovorni: vodje splošne službe v sektorjih za razdelitev po sektorjih, na posameznih gradbiščih so dolžni poskrbeti za razdelitev delovodje, ki morajo poskrbeti, da prejmejo glasilo delavci in vajenci, na direkciji je odgovorno za razdelitev vložnice, ki mora poskrbeti, da bo BILTEN takoj dostavljen tudi v vse obrate pri direkciji (lesni in avtomehanski obrat ter SIP), vodje obratov pa morajo zagotoviti razdelitev BILTENA vsem delavcem in vajencem. BILTEN mora biti razdeljen istega dne kot je dostavljen.

MAREC – APRIL 1975

22. aprila 1975

LETO IX., ŠT.: 3–4, (59–60)

TITOVA ŠTAFETA POZDRAVNO PISMO TITU

DRAGI TOVARIŠ TITO,

za nekaj minut so se ustavili naši stroji, zamrl je ropot žerjavov in zbrali smo se, da v svoji sredi pozdravimo štafeto palico s toplimi pozdravi vseh naših narodov in narodnosti, s pozdravi slehernega izmed nas, Tebi, tovariš Tito. Ni ga med nami, ki se v svojem srcu ne pridružuje tem toplim pozdravom, ni ga, ki k tej čestitki ne prilaga svoje iskrene obljube, da bo hodil in gradil pot, ki si nam jo načrtal Ti.

Nikdar ne bomo pozabili krvi na naši zastavi, krvi, naših očetov, krvi, ki je morala poteči, da imamo mi danes svobodno, neodvisno, socialistično domovino, ki ve kaj hoče. Dobro se zavedamo, koliko žrtev je bilo potrebno, da lahko danes delamo v delovni organizaciji, v kateri sami odločamo, sami ustvarjamo in ravno tako sami delimo dohodke. Ponosni smo, da je podjetje naše. In zato Ti danes svečano obljublamo, da bomo z vso svojo močjo gradili in ustvarjali, da nikdar in nikoli ne bo zamrl ropot naših strojev, da ne bosta omahnila kramp in lopata na poti nadaljnje izgradnje naše domovine. Tvoj duh je v nas, Tvoje ideje smo vsrkali vase in te nam ne bodo nikoli dovolile, da bi na naši poti omahovali in odstopali od nje. Nikomur ne bomo dovolili, da bi se polastil tega kar ste in kar smo ustvarili. Ni je sile, ki

bi nas v tem bolu zlomila, pahnila v malodušje. Vsakdo, ki bi nam v svojem pohlepu skušal vzeti to kar smo ustvarili, se bo v naši jekleni volji zlomil in zadušil. Tovariš Tito, Ti si vedno bil in vedno boš ostal moč naše mladosti, pobudnik novih zmag, neumorni borec našega boja za boljši, lepši, mirnejši ju-

tri. Zato Ti danes tritisoč članski PIONIRJEV kolektiv obljublja, da bo vložil ves svoj znoj, vse svoje znanje v uresničevanje poti, ki si jih načrtal Ti, v izgradnjo naše domovine in vsega sveta s težnjo, da izgine prepad med bogatimi in revnimi, med razvitimi in nerazvitimi. To je naša iskrena želja in

obljuba, ki Ti jo namesto cvetja poklanjamo v želji, da bi še dolgo ostal med nami in nas vodil po poti miru.

Novo mesto, 4. aprila 1975.

Delovni kolektiv
SGP „PIONIR“
NOVO MESTO

Letos je naš kolektiv doletela velika čast, da se je zvezna Titova štafeta ustavila tudi pri SGP PIONIR in v štafetni palici odnesla predsedniku Titu tudi naše pozdrave in čestitke za njegov rojstni dan. Na pristrčno slovesnost ob sprejemu štafete, na katero smo se zbrali na dvorišču naših proizvodnih prostorov v Novem mestu, so štafeto palico prinesli in odnesli PIONIRJEVI mladinci: mladinka Marija Žagar in mladince Nande Fink in Stane Franko.

NAŠ PORTRET

IVAN CESAREC, VK tesar

Gradbišče stolpnice v Cvetnem naselju v Zagrebu. Dve enaindvajsettetažni stolpnici sta tu že zgrajeni, dve enaki bo zgradil PIONIR. Zdaj so opravljena zemeljska dela in temeljenje. Ko bo gradbeno dovoljenje, se bo začel betonski skelet v Outinordu peti kvišku, veliki žerjav bo sem in tja pomikal svojo ročico, betonarna pa bo dan za dnem z enakomernim godrnjanjem in potresavanjem dajala iz sebe kubike betona. Tu dela VK tesar Ivan Cesarec. Širok delavski obraz in nasmejane oči.

— Od 1959. leta delam pri PIONIRJU. Drugih možnosti za zaposlitev takrat ni bilo, zato sem šel h gradbincem kot NK delavec. Najprej sem se priučil, nato postal KV delavec in zdaj sem VK tesar. Začel sem pri gradnji Novolesove tovarne v Straži, nato sem delal še v Novem mestu, v Krškem, na Čatežu pri Brežicah, v Sevnici in v Ljubljani. Hodil sem z dela na delo, z objekta na objekt, iz kraja v kraj in iz sektorja v sektor. Zdaj sem tu v Zagrebu.

Dve veliki stolpnici bomo gradili tu, takšni, kot sta ti dve že zgrajeni. V litem betonu z Outinord opazi. To ni majhno delo, organizirano bi moralo

biti in teči bi moralo kot po loju.

Na gradbišču pa smo zbrani z vseh strani. Mnogi se zavedajo predvsem pravic, dolžnosti manj. Lektor je nov, vodstvo je novo, vsi smo novi in dokler se ne bo vse uteklo eno z drugim, bodo težave. Če bi bil kvalifikacijski sestav zaposlenih boljši, bi šlo laže. Usmeriti bi se morali bolj v zaposlovanje kvalificiranih delavcev, takšnih, ki že nekaj znajo.

Na gradbišču ne potrebuje mo KV zidarja, tesarja ali železokrivca s papirnatim spričevalom, na katerega se sklicuje, hkrati pa se brani dela z lopato in samokolnico. Morda bi kazalo dobre delavce bolj plačati. Tod okoli je veliko domačinov, okoličanov, Medjimurcev in Zagorcev, ki so izučeni in dobri delavci, vsak bi delal za tri. Takšnih potrebujemo. Papirnatu spričevalu o kvalifikaciji ne pomeni veliko!

Ivan Cesarec je bil videti za skrbljen. Ni veliki vodja, toda do dela čuti odgovornost, skrbiga, kako bo steklo. 15 let dela pri PIONIRJU mu je privzgojilo odgovornost in skrb. Več kot bo imel posnemalcev pri tem, laže bo šlo Cvetnemu naselju in na vseh gradbiščih.

10 sindikata skupnih služb

25. februarja 1975 je bil skupni sestanek starega in novega izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata skupnih služb našega kolektiva. Na tem sestanku je stari odbor, čigar predsednik je bil TONE LUŠTEK, predal posle novemu odboru, ki je takoj razdelil dolžnosti med nove člane. Tako novi izvršni odbor sestavljajo naslednji člani:

Strmole ing. Feliks — predsednik
Toni Vovko — namestnik predsednika
Vlasta Grabar dipl. psih. — blagajnik

Anica Oražen — zapisnikar
Edo ing. Frantar — član
Cirila Strugar — član
Marjan Matjašič — član
Marija Žagar — član
Egidij dipl. oec. Skube — član

Nadzorni odbor:
Anica Mazovec — predsednik
Martina Burger — član
Joža Osolnik — član

Novoizvoljenim članom želimo veliko uspeha pri njihovem delu.

V času od 21. 1. 1975 do izida te številke, so bili dokončno dogovorjeni z investitorji naslednji posli in podpisane ustrezne pogodbe:

TOZD — gradbeni sektor Novo mesto

- z ŽTP — Sekcijo za vzdrževanje prog Novo mesto, za rekonstrukcijo kamnoloma Vrhpeč — investicijska vrednost 513.642.— din;
- z Ljubljanskimi opekarnami Ljubljana, za dodatna dela pri gradnji Tovarne keramičnih ploščic v Račjem selu pri Trebnjem — investicijska vrednost 4.210.006.— din;
- z Zavodom za urbanizem i kom. poslove Rijeka, za ceste v naselju Podmurvice Rijeka — investicijska vrednost 3.047.146.— din;
- s podjetjem „DOMINVEST“ Novo mesto, za parkirne prosto-

re na Drski — investicijska vrednost 484.300.— din;

- s Tovarno farmacevtskih in kemijskih izdelkov „KRKA“ Novo mesto za adaptacijo gostišča „ROG“ v Dolenjskih Toplicah — investicijska vrednost 2.833.250.— din in za Razvojno-raziskovalni center v Ločni — investicijska vrednost 11.141.423.— din.

TOZD — gradbeni sektor Krško

- s Tovarno celuloze in papirja „DURO SALAJ“ Krško, za gradnjo skladišča goriv — investicijska vrednost 535.673.— din;
- z Živilskim kombinatom „ŽITO“ Ljubljana za gradnjo skladišča za posebne namene — investicijska vrednost 1.289.904.— din;

- s podjetjem „SLOVIN“ Ljubljana — TOZD Brežice za kanalizacijo in separatorske jame — invest. vrednost 108.367.— din;
- s podjetjem „SLOVENIJA AVTO“ Ljubljana, za gradnjo nove tehnične in servisne delavnice v Krškem — investicijska vrednost 1.591.489.— din;

- s Tovarno celuloze in papirja „DURO SALAJ“ Krško, za gradnjo objektov: Pralnica in belilnica, izžemalni stroj, vodstvo celuloze, priprava SO₂, trafo — skupna investicijska vrednost 33.149.128,78 din;

TOZD — gradbeni sektor Ljubljana

- z Občino Ljubljana-Center za gradnjo vzgojno varstvene ustanove Stara Ljubljana — investicijska vrednost 8.833.933.— din.

Niz že zgrajenih intervencijskih vrstnih hiš v Veliki Gorici pri Zagrebu

ZAGREB: dela dovolj, delavcev pa manjka

Zagreb nas je na našem obisku, ki je tokrat veljal TOZD gradbeni sektor, sprejel s svojim znanim prometnim vrvežem in zvončkanjem tramvajev. Znana Lojzetova vozišča spretnost pa nas je kar mimogrede popeljala mimo vseh prometnih zased in kar iznenada je zasopel: „No, pa smo tu!“ ter v istem trenutku že zaparkiral „žabo“ pred poslovnimi prostori sektorja. Tam smo izvedeli, da direktorja tov. Ivana Goriška ni, da na obhodu po gradbiščih. Čakali smo in končno je le prišel, nasmejan kot vedno, se opravičil še ta trenutek, ker je bila pred nami na vrsti stranka, ki je čakala pred nami in kmalu nato nas je sprejel.

„Biltenov obisk je redek obisk tu v Zagrebu, torej pozdravljeni!“ je začel razgovor in takoj opravičil, ker s kavo ne more postreči. V Zagrebu je bila takrat redukcija električnega toka in območje, na katerem so poslovni prostori TOZD gradbeni sektor Zagreb je bilo brez elektrike. Še vedno z nasmehom na licu je tov. Gorišek nadaljeval: „Ljudje od časopisov so vedno radovedni, zato kar na dan z vprašanji!“

Ob takšni spodbudi je sledilo prvo vprašanje:

— Predstavite prosim TOZD gradbeni sektor Zagreb skozi gradnje, ki jih opravljate zdaj in skozi to, kar je za letošnje dogovorjene!

— Na območju, na katerem posluje naša TOZD imamo 5 gradbišč: v Murski Soboti gradimo intervencijske vrstne hiše. To je kompleks 96 intervencijskih vrstnih hiš z vso komunalno ureditvijo. Gradbišče gre že proti koncu, saj bomo objekte predali v prvi polovici aprila. Tudi naslednje gradbišče so intervencijske vrstne hiše. 88 jih gradimo v Veliki Gorici v bližini zagrebškega letališča. Tudi ta gradnja se bliža koncu. V Kalinovici, ob stari cesti Zagreb — Karlovac gradimo proizvodne prostore za tovarno Pliva kemofarmacija. To gradnjo bomo končali konec aprila letos. V Zagrebu imamo dve gradbišči: eno je za Vojno pošto, kjer smo šele pričeli z deli, drugo pa je stanovanjska gradnja v Cvetnem naselju. O tem gradbišču bi žele povedati nekoliko več.

V Cvetnem naselju bomo gradili dve stolpnici, ki bosta, kot menim, najvišji objekti kar jih je naš PIONIR doslej gradil. V dveh stolpnicih bo skupno okoli 180 stanovanj, v vsaki bo 20 nadstropij in še pritličje povrhu. Dve takšni stolpnici sta že zgrajeni in v tem je naša težava. Idejni projekt za vse te stolpnice je izdelal isti projektant. Vsi projekti so bili potrjeni. Podjetje, ki je zgradilo prvi dve stolpnici, pa je zaradi tehnologije, ki jo uporablja, nekoliko spremenilo izved-

bo fasade. Vsi naši načrti so narejeni v skladu z idejnim projektom in z Outinord tehnologijo bi mi zgradili drugi dve stolpnici natančno po idejnim projektu in v skladu s potrjenimi načrti. Urbanisti pa so se postavili na stališče, da sta prvi dve stolpnici spremenjeni in da je zato treba tudi vse naslednje na enak način prilagoditi. Projektant spet pa se je postavil na stališče, da so bili njegovi projekti in zasnovi potrjeni in osvojeni in da zato ne pristane na spremembe. Na ta račun čakamo mi na gradbeno dovoljenje že več mesecev. Sem smo zvozili ves potreben material in opremo, tolikšne zmogljivosti pa delajo čisto izgubo, če niso izkoriščene, če niso v pogonu. Zato smo z deli začeli kar „na šverc“. Opravili smo zemeljska dela in začeli s temeljenjem brez gradbenega dovoljenja, naprej pa si ne upamo več. Spor, ki ni naš, nam povzroča obilo skrbi in težav in nepotrebne tekanja. (Naj dodamo, da je v času od našega pogovora s tov. Goriškom bila zadeva Cvetno naselje končno že rešena in da je TOZD gradbeni sektor Zagreb tam končno le lahko nadaljeval z deli.)

Toliko o gradbiščih, ki so odprta, zdaj pa še to, kar se nam obeta letos. Pogodbe so že sklenjene za gradnjo skladiščnih prostorov za podjetje UNIA v Zaprešiču in za gradnjo nove proizvodne dvorane za tovarno Jedinstvo v Jankomiru.

— Kako so zasedene vaše letošnje zmogljivosti z deli, za katera so pogodbe že sklenjene, za koliko se bo povečala letos realizacija v TOZD gradbeni sektor Zagreb in kaj bi našli kot največje težave, s katerimi se srečujete?

— Z naročili, ki so sklenjena, so naše zmogljivosti zasedene do konec prve polovice leta. Letos bomo lansko realizacijo podvojili, saj nameravamo narediti za 10 milijard in pol starih dinarjev vrednosti, vendar se bodo nekatera dela vlekla skozi dve leti. Ob 100-odstotnem povečanju realizacije nameravamo število delavcev povečati le za dobrih 20 odstotkov, tako da bi se naš stalež povečal z dosedanjih 230 na 300 delavcev.

Za nas zelo pomembno vprašanje, še zlasti zato, ker smo na novo ustanovljeni gradbeni sektor, je vprašanje rganizacije dela. Pri organizaciji dela smo v marsičem že uspeli, vendar z doseženim še zdaleč ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Tu se najostreje srečujemo s kadrovskim vprašanjem. Zelo nam primanjkuje vodstvenega kadra, v TOZD ni nihče zadolžen za operativno, ker ustreznega strokovnjaka ne moremo dobiti, zato sem se prisiljen z operativnimi vprašanji ukvarjati sam. Primanjkuje tudi delovne sile. Zagreb kot veliko mesto nudi obilo možnosti za

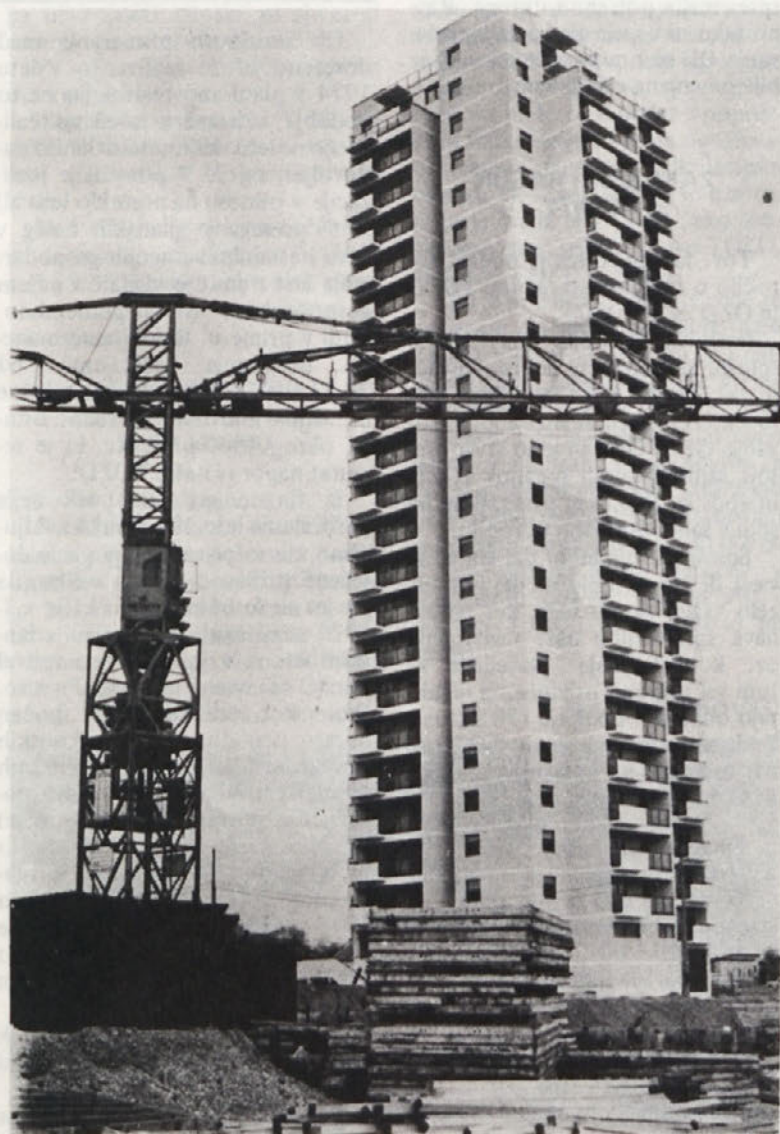
zaposlitev, mnogi delavci, ki se zaposlijo pri nas kaj kmalu odidejo drugam, kjer so boljši pogoji za delo. Nekdanjih razlik v osebnih dohodkih ni več, k nam vabijo edinele še otroški dodatki, ki so v SRH višji kot v Sloveniji.

Omenil bi še izostanke od dela, ki so v naši TOZD zelo pereč problem. Izostankov je vedno več, čeprav to vprašanje nenehno obravnavamo na vseh zborih delavcev in na vseh sestankih in čeprav nenehno dokazujemo, da se edinole z ustvarjalnim delom ustvarja vrednost, da nekdo, ki ne dela ne more kar tako dobiti denarja, pač pa ga mora tačas, ko on ne dela, s svojim delom ustvarjati nekdo drugi. Ko razmišljamo o tem težkem in perečem vprašanju, prihajamo vedno do ugotovitve, da bi učinkovito pomagal samo poseben denarni dodatek, ki bi moral biti dovolj visok, prejimali bi ga samo tisti, ki nimajo izostanka.

— Ob koncu še vprašanje: koliko trdno je PIONIR zasidran na zag-

rebškem tržišču in kako nam kaže tu v prihodnje?

— Na zagrebškem tržišču smo se že utrdili, vendar moramo kljub temu zelo paziti, da tega, kar smo pridobili ne bi zapravili. Upam si trditi, da je naša TOZD kot gradbeni sektor kar se del, ki se obetajo najbolj obetajoč gradbeni sektor. V Zagrebu se veliko gradi in čeprav je tu prisoten velik del hrvaške gradbene operativne je dela dovolj tudi za druge. Lani na primer smo imeli 230 delavcev, dela pa smo imeli vseskozi za 500 delavcev, samo dobiti jih nismo mogli. Zato smo morali najemati tuje kooperante, kar je dalo dve slabi posledici: naš zaslužek je bil manjši, dela pa niso bila izvedena tako kvalitetno, kot bi jih mi sami. V Zagrebu smo si pridobili tržišče z gradnjami za potrebe JLA in pri tem smo zasloveli s tem, ker gradimo hitro in kvalitetno. Prav zato, moramo še naprej paziti, da teh dveh prednosti, po katerih smo zasloveli, ne bomo zanemarili.

Zerjav v Cvetnem naselju v Zagrebu, kjer gradi TOZD gradbeni sektor Zagreb 180 stanovanj v dveh takšnih stolpnicih kot je ta na sliki, je pripravljen, da bo dvigal Outinord opaze, prenašal beton in skupaj z delavci pomagal stolpnici, ki je zdaj šele pri temeljih, da bo zrastle tako visoko kot ta na sliki

USPEHI SO, VENDAR...

Proti koncu februarja so se zbrali člani gospodarskega odbora podjetja v Novem mestu na svoji 4. redni seji v letu 1975. Najprej so pregledali sklepe zadnje seje, poslušali poročilo o zaključnem računu TOZD in OZD za leto 1974, razpravljali o planu TOZD in OZD za leto 1975, poslušali poročilo o osnovah za izplačevanje OD in izplačil, ki bremenijo materialne stroške po samoupravnem sporazumu o delitvi dohodka in OD v gradbeništvu za leto 1975, pregledali predloge glede novih cen in cenikov, ter pregledali prispelo pošto.

Pri pregledu sklepov prejšnjega zasedanja so člani gospodarskega odbora ugotovili, da so vsi sklepi realizirani, samo sklep št. 4 ni izpolnjen v celoti, kjer je treba obvezno obračunavati razlike v ceni.

Gospodarski odbori TOZD naj obravnavajo posamezne primere in sprejemajo potrebne ukrepe. Ravno tako ni uspela akcija za izplačevanje OD na hranilne knjižice, ki je bila omenjena v 5. sklepu.

ZAKLJUČNI RAČUN ZA 1974

Tov. Jazbec Anica je podala poročilo o zaključnem računu TOZD in OZD za leto 1974.

Poslovno poročilo ima 3 dele: splošni del, finančni del in analitični del. Ta del je od letošnjega leta ločen, ker je tu analizirano poslovanje vseh TOZD in je to stvar presoje samoupravnih organov TOZD in vodstev TOZD in pravzaprav ne sodi v samo poslovno poročilo.

Splošni in finančni del sta stvar vseh delegacij. Splošni del je letos zelo važen zaradi tega, ker obravnava spremembo naše registracije oz. konstituiranja. Navedeni so tudi vsi notranji predpisi, ki regulirajo odnose v podjetju (30 aktov). Tudi samoupravni organi TOZD se naj oslanjajo na notranje predpise, ki so navedeni v poročilu.

Finančni del vsebuje:

- izvršitev plana in realizacije TOZD in OZD za leto 1974
- osnovna sredstva in njih uporaba za OZD
- stanje in gibanje združenih sredstev in sredstev TOZD
- uporaba združenih sredstev za obratne namene, zaloge materiala ter inventarizacije
- ugotovitev dohodka in njegova razdelitev
- zaključek.

Za leto 1974 je bila planirana realizacija 566.659.000 din, dosežena je bila 717.368.990 din, indeks pa je 175.

Pri finančnem rezultatu vsake TOZD lahko ugotovimo, da je sicer dosežena realizacija daleč preko

planirane, da pa je doseženi dobiček občutno manjši kot je bil dosežen v letu 1973.

IZVRŠITEV PLANA IN REALIZACIJE TOZD IN PODJETJA ZA 1974

TOZD	Doseženo 31. 12. 73	Planirano za l. 74	Doseženo 31. 12. 74	Indeks 4:2	4:3
1	2	3	4	5	6
Gr. sek. N. M.	127.780.045	140.000.000	184.020.466	144	131
Gr. sek. Lj.	113.768.319	140.000.000	159.936.133	141	114
Gr. sek. Krško	101.332.014	140.000.000	194.221.315	192	139
Gr. sek. Zg	—	55.600.000	64.358.716	—	116
SPO	24.162.690	26.900.000	39.924.683	165	148
LO	17.922.699	19.200.000	23.803.112	133	124
MKO	15.345.524	16.500.000	21.254.853	139	129
Togrel	9.070.704	22.459.000	21.127.748	233	94
PB	—	3.800.000	6.489.388	—	171
Projekt 80	1.733.024	2.200.000	2.232.596	129	102
PODJETJE SK.	411.115.019	566.659.000	717.368.990	175	127

Ob rezultatih primerjave med doseženo bruto realizacijo v letu 1974 s planirano realizacijo za to obdobje, oziroma z doseženo realizacijo v letu 1973, smo lahko zadovoljni, saj 75 % povečanje realizacije v odnosu na preteklo leto ali 27 % preseganje planskih nalog v tako nestabilnih pogojih gospodarjenja kot trenutno vladajo v našem gospodarstvu, ni nepomembno. Tudi v primeru, da od izračunane povečanja odštejemo od 30-33 % na račun dosežene splošne inflacije v letu 1974, še vedno ostane okrog 40 % presežka, ki je rezultat naporov naših TOZD.

Iz finančnega dela poslovnega poročila za leto 1974 lahko zaključimo, da so prizadevanja glede dosežene proizvodnje bila velika, da pa je na končni uspeh, ki je v l. 1974 nazadoval v primerjavi z lanskim letom, v največji meri vplival porast cen vsem materialnim stroškom kot tudi OD, dalje močan porast pogodbenih in zakonskih obveznosti, kar pa v tako močnih inflacijskih gibanjih ni možno pokrivate s notranjimi rezervami, ki jih ni več. Za boljše rezultate, ki jih bo v letu 1975 vsekakor potrebno doseči, so s planom za leto 1975 že dane smernice, določene za vse poslovne politike in za vsako TOZD in DSSS mora biti izdelan akcijski program varčevanja.

Vse to zagotavlja, da bo dobiček za leto 1975 dosežen v planirani višini.

V razpravi po 2. točki dnevnega reda je sodeloval glavni direktor, Ivan Kočever, ki je dejal:

„Smo eno od podjetij na Dolenjskem, kjer so uspešno zaživele TOZD v taki obliki kot je predpisano v ustavi. Delovni ljudje v TOZD

resnično ugotavljajo in delijo dohodek. Da smo do tega prišli je bil

potreben velik napor. Ugotovimo lahko, ko obravnavamo obračun za leto 1974, da so posamezne TOZD dosegle dobre rezultate. Težave pa so predvsem v gradbeni operativi, kjer so rezultati nekoliko nižji.

Zaloge nedovršene proizvodnje so izredno velike in jih je treba zmanjšati. Cene materialov so se dvignile za 10 do 15 %. Tekoče je potrebno obračunavati razlike v ceni. Zaradi neobračunanih razlik v ceni veliko izgubimo. O tej problematiki naj razpravljajo GO TOZD in sprejmejo ustrezne ukrepe.

Veliko so narasle zakonske in pogodbene obveznosti. Z naraščanjem le-teh se zmanjšuje tudi dobiček. Posamezne TOZD, kot so MKO, LO, SPO, Projektivni biro, TOGREL, imajo lepe profitne stopnje, nekoliko slabše je v gradbeni operativi. Tu je profitna stopnja nižja in bi bilo potrebno sprejeti ustrezne ukrepe.

(Nadaljevanje na 5. str.)

Olga Franjevič je kuharica, ki pripravlja hrano tudi za delavce v Cvetnem naselju v Zagrebu, kjer gradi TOZD gradbeni sektor Zagreb. Na gradbišče hrano vozijo, njeni prošnjiki, naj jo slikamo pa je bilo težko odreči. Naročila je, da pozdravlja vse delavce in ves kolektiv!

Predsednik ZSMS PIONIRJA Jože Strnad na slavnostni tribuni za sprejem Titove štafete med pozdravnim nagovorom

V letu 1975 bodo še večje obveznosti. Vse te moramo regulirati s cenami in zniževati stroške. Ta vprašanja naj obravnavajo GO vsake TOZD in to temeljito."

Med drugim je glavni direktor še dejal, da se morajo faktorji znižati in naj bodo v meji 2,80 do 2,90 %.

Potem je besedo prevzel Guštin Slavko, ki je dejal:

Pri ugotavljanju lastnega faktorja je treba sprejeti ustrezne ukrepe. Z normalnim režijskim faktorjem bi imeli dobiček še enkrat večji. Tehnična služba naj izdela konkreten plan, da se režija zmanjša, če je prevelika.

Tov. Gabrijelčič Janez:

Bruto in neto realizacija sta doslegli obseg, ki ga prav gotovo nismo pričakovali, kajti 80 % povečanje v odnosu na leto 1973 in 27 % porast pri bruto ter 32 % povečanje neto realizacije v odnosu na letni plan proizvodnje je pomembno. Tudi realizacija za zaposlenega, ki izraža doseženo produktivnost, prča o lepih rezultatih. Na enega zaposlenega odpade v letu 1974 povprečno 281.200 din bruto proizvodnje, to pa je 52 % več kot leto prej. TOZD gradbeni sektor Krško in TOZD TOGREL sta z realizacijo na zaposlenega še nad povprečjem podjetja in dosežata 75 % oz. 92 % več kot lani.

Hkrati s porastom realizacije so naraščali tudi proizvodni stroški. Zanimivo je, da so v letošnjem letu v nasprotju s prejšnjimi leti hitreje naraščali fiksni stroški, zlasti fiksni stroški TOZD kot direktni stroški. Medtem, ko so direktni stroški višji od planiranih za 31 %, fiksni stroški DSSS pa za 33 % in je njihov porast višji od porasta neto realizacije.

Direktni stroški so se v odnosu na leto 1973 dvignili za 80 %, to je v enaki višini kot neto realizacija, fiksni stroški TOZD pa so letos za 103 % višji kot lani in so naraščali mnogo hitreje kot neto realizacija. Nesorazmerno dvigovanje stroškov z realizacijo je povzročilo, da čisti finančni rezultat – pokritje III kot

ostanek med doseženo realizacijo in proizvodnimi stroški ni tak kot bi, z ozirom na dosežen obseg proizvodnje, moral biti. Dosežena stopnja dobička je 4,2, kar je za 4 % manj kot je planirano.

Indeks razmerja celotnega dohodka in stroškov je 132, kar pomeni, da je ustvarjen celotni dohodek za 32 % višji kot je bilo porabljenih sredstev. Stopnja rentabilnosti znaša za podjetje 5,9, kar pomeni, da vsebuje celotni dohodek, ki ga označimo s 100 %, 5,9 % dobička.

Med drugim je omenil tudi izkoriščenost delovnega časa in OD. V letošnjem letu je bilo na račun izostankov izgubljenih na nivoju podjetja skupno 1.304.855 ur, kar je v primerjavi z letom 1973 za 22 % več.

OD so se v letu 1974 brez terenskega dodatka dvignili v povprečju za 16 %, vključno s terenskim dodatkom pa so se povečali za 19 %.

PLAN TOZD IN OZD

Tov. Gabrijelčič Janez:

Gospodarski plan kot eden temeljnih dokumentov za poslovanje vsebuje vse potrebne dokumente in je za leto 1975 sestavljen iz naslednjih poglavij:

1. Uvod
2. Poslovne politike
3. Tekstualni del
4. Numerični del
5. Akcijski program varčevanja

Ti plani so se obravnavali in bili sprejeti na zborih delavcev TOZD in DSSS.

Podjetniško planiranje predstavlja v bistvu le podaljšano roko družbenega planiranja. Zato je nesmiselno postavljati poslovne cilje TOZD oz. OZD mimo stališč in predlogov, zajetih v družbenih smernicah.

Za leto 1975 predvidevamo dvig obsega proizvodnje za 35 %, pri čemer znaša učinkovit dvig 10-15 %, ostalih 20-25 % pa gre na račun predvidene inflacije. Planiran obseg proizvodnje naj bi bil do 6 % povečanja delovne sile, vključno z de-

lovno silo iz gradbišča Zakopane – Poljska.

Pri planiranju direktnih stroškov smo izhajali iz predpostavk, da se bo fizični obseg dvignil v letu 1975 za 10-15 % brez vpliva inflacije. Podobno temu so ocenjeni stroški gradbenih in obrtniških del, zvišani v enakem obsegu s tem, da se na račun inflacije dodatno znižajo posamezne postavke stroškov in sicer v mejah predvidenih podražitev.

Stroški režije naj narastejo vsaj za 3 % manj od porasta fizičnega obsega proizvodnje. V planu za leto 1975 je predvideno tudi povečanje OD za 25 % razen pri nadomestilih OD, kjer je dvig nekoliko večji zaradi upoštevanja nekaterih sprememb, ki jih prinaša sindikalna lista za leto 1975.

V planu je tudi pregled prispevnih stopenj, ki so jih TOZD oz. OZD dolžne plačati od OD delavcev SIS in družbeno političnim skupnostim. Bistvena postavka gospodarskega plana za leto 1975 so fiksni stroški TOZD in DSSS, ki zavzemajo v celotni masi stroškov velik obseg.

Predvideva se, da se bodo fiksni stroški v letu 1975 povečali v nov strošek. V planu fiksnih stroškov pa niso zajeti stroški za obvezno posojilo za nerazvite republike.

V razpravi je sodeloval glavni direktor, ki je dejal:

Plan je le orientacija. V okviru naših TOZD moramo iti korak naprej. Obrtniških kooperantov je malo.

Med drugim je omenil tudi naloge Giposs-a, poudaril pa je, da je treba od Giposs-a zahtevati intenzivno sodelovanje na tržišču pri prevzemanju del.

OSEBNI DOHODKI PO SAMOUPRAVNEM SPORAZUMU

Tov. Svetina Marko:

Sindikalna lista za leto 1975 je bila sprejeta in vnešena v samoupravni sporazum gradbeništva, ki je bil na zboru delavcev sprejet. Ostala pa so vprašanja, kako to sindikalno listo uveljaviti. Sindikalna lista določa, da je najnižji OD najmanj 60 % povpreč. mesečnega

OD v lanskem letu. Sporazum ima nova razmerja v primerjavi NK, PK in VK delavcev in ti količniki so dosti višji, kot jih imamo mi v pravilniku. Povprečni OD v SRS za leto 1974 na zaposlenega je 2.800 din, 60 % od teh 2.800 din, kar bi moralo biti vrednost NK delavca znaša okrog 1.680 din na mesec oz. 9,25 din na uro. Vrednost točke bi bila 0,055 din, indeks 177, ker je stara vrednost točke 0,047 din.

Plačilni sklad, povečan na 0,055 din bi znašal 18 milijard 300 milijonov.

Sindikalna lista med drugim obravnava dodatek na stalnost, regres za prehrano in regres za letni dopust. Ti dodatki se bodo v letošnjem letu povišali.

GO je sprejel sklep, da se s 1. 3. 1975 povišajo OD za 17 % in se ta predlog da DS v potrditev.

NOVE CENE IN CENIKI

Tov. Košir Karel, ki je bil vabljen na sejo GO, je odboru predlagal cenike in cene, ki naj bi jih GO sprejel in dal v potrditev DS.

Sprejeli so cenike: TOZD SPO za stroje in za ure strojnikov, cene avtoparka za prevoze s kamioni in za prevoze betonov, cene agregatov v gramoznici Dmovo, potrjuje pa cene, ki bodo izračunane s popravkom kalkulacije, ki mora upoštevati realne današnje kalkulacijske osnove in kapaciteto gramoznice, ki jo je imela leta 1974. Tako izračunane cene veljajo za vse TOZD, vključno TOZD Krško.

GO je potrdil predlagane cene za armature za obračunavanja med TOZD, potem je GO potrdil predlagani cenik za izdelke žage v Lesnem obratu, cenik strojepisnega oddelka. GO je določil tudi ceno hrane v menzah, ki se poviša za 20 % od dosedanje cene. Istočasno pa je odbor povišal ceno stanovanj v samskih domovih od 130,00 na 170,00 din na osebo mesečno, v montažnih objektih pa od 90,00 din na 130,00 din mesečno na osebo.

MILAN ŠINKOVEC

Vsakanji delovni prizor iz zobne ambulante v prostorih Samskega doma v Novem mestu, kjer smo ujeli dr. Popoviča pri delu. Zdravje je pomemben sestavni del proizvodnje

Predstavljamo vam gradbišče Reka

Na Reki in v širši okolici je PIONIR v preteklih letih, natančneje v obdobju od 1966. do 1969. leta, zgradil vrsto pomembnih in vidnih objektov.

Naj omenimo motel Ičići, market v Mošćenički Dragi, dograditev hotela Adriatik v Opatiji, turistične paviljone v Uvali Scott ter 17-nadstropne stanovanjske stolpnice v Podmurvicah na Reki.

Vojmir Sinčić vodja PIONIRJE. VEGA komercialnega predstavnika na Reki

PIONIR zdaj spet preko komercialnega predstavnika na Reki, ki ga vodi Vojmir Sinčić, znova organizirano deluje na tem območju in znova ostaja to zelo obetajoče in zanimivo tržišče.

Prednosti novega sistema gradnje stanovanj v tunelski tehnologiji, kakršnega je ponujal PIONIR, so zelo hitro sprejeli strokovnjaki Lučkega stanovanjskega podjetja, današnjega podjetja Adriamont z Reke. Za tunelsko tehnologijo so se ogreli zelo hitro zato, ker so spoznali velike prednosti tega za nas novega načina gradnje. Kako se je začelo?

Pred dobrim poldrugim letom je bila med Lučkim stanovanjskim podjetjem in PIONIRJEM podpisana pogodba o medsebojnem poslovnem tehničnem sodelovanju. Kmalu je sledilo sklepanje prve pogodbe o gradnji in sicer smo se dogovorili za gradnjo stanovanjskih blokov P+8 v Podmurvicah, in za gradnjo Tovarne gradbenih elementov v Škurinjski dragi po sistemu Togrel v velikosti okoli 2.000 kvadratnih metrov.

Pripravljalna dela na obeh objektih, ki smo ju prevzeli so potekala brez večjih težav, začela pa so se še decembra 1973. leta.

Na zemljišču, ki nam ga je v Škurinjski dragi odstopil naš poslovni partner, takratno Lučko stanovanjsko podjetje, sedanji Adriamont, je bilo v rekordnem roku zgrajeno popolno delavsko naselje za nastanitev 150 delavcev.

Nato smo v začetku lanskega leta, to je 1974., pričeli z gradnjo

stanovanjskih blokov in cestišča v Podmurvicah ter Tovarne gradbenih elementov v Škurinjski Dragi. Pogodbena vrednost obojnih del je znesla skupno 75.000.000 dinarjev.

Gradbišče stanovanjskih stolpnice v Podmurvicah na Reki kaže danes veličastno sliko. V gradnji je 6 stolpnice vrste P+8, od katerih bo prva dokončana in pripravljena za vselitev v roku meseca dni.

Izvedbene projekte za stanovanjske stolpnice prilagojene za uporabo Outinord tunelskih opažev, je izdelal Projektivni biro PIONIRJA v Ljubljani. Odgovorni projektant je bil inž. Ignac Žbontar.

Poudariti moramo, da je gradnja na gradbišču v Podmurvicah z uporabo Outinord opažev potekala neprekinjeno v skladu s predvideno dinamiko. Velik pomen tega dejstva bodo znali preceniti tisti, ki vedo kako pomembna je neprekinjena gradnja, kadar uporabljamo Outinord opaže, ker časovne prekinitev povzročajo velike in nepotrebne stroške. Do konca letošnjega leta bodo v Podmurvicah dokončane vse stanovanjske stolpnice in podjetju Adriamont bomo letos predali v uporabo skupno 351 stanovanj.

To je zavidljiv uspeh, ki je bil dosežen v zelo kratkem roku ter ga zato lahko štejemo kot pohvalo vodstvu gradbišča, poslovnim sode-

lavcem in vsem, ki na gradbišču v Podmurvicah na Reki delajo.

KDO JE ADRIAMONT REKA?

Zdaj pa nam dovolite, da predstavimo še našega poslovnega partnerja na Reki, podjetje Adriamont, s katerim smo pred dobrim letom in pol sklenili pogodbo o medsebojnem poslovnem tehničnem sodelovanju in o skupnem nastopu pri gradnji stanovanj na tržišču Reke.

ADRIAMONT se je skozi leta svojega obstoja razvil v močno in trdno podjetje, ukvarja pa se z gradnjo novega in z vzdrževanjem starega stanovanjskega fonda na Reki. ADRIAMONT ima v oskrbi okoli 2000 stanovanj, v gradnji jih je približno 1500, letos bo dograjenih in predanih ADRIAMONTU 715 stanovanj, prihodnje leto pa 1440. Kot smo že omenili, gradi od tega naš PIONIR v Podmurvicah na Reki za ADRIAMONT 351 stanovanj, ki bodo vsa dograjena še letos.

Ne bo odveč, če si ogledamo zdaj nekaj življenjepisnih podatkov o ADRIAMONTU. Nastal je tako, da se je leta 1966 izločil iz Združenega podjetja Luka Reka v samostojno delovno organizacijo, ki je takrat začela poslovati pod nazivom Lučko stanovanjsko podjetje. Naziv „Lučko“ je ADRIAMONT-

TOV predhodnik kot samostojna delovna organizacija prevzel zato, ker mu je bila takrat glavna naloga vzdrževanje in gradnja novih stanovanj za potrebe podjetja Luka Reka.

Začetna sredstva so bila skromna, toda vodstvo podjetja in ves takrat še mladi kolektiv so načrtali svojo poslovno politiko kar se da odločno: v zelo kratkem času so uspeli zagotoviti nova sredstva za gradnjo stanovanj, povečali so svoje strokovne in tehnične zmogljivosti, hkrati s tem pa so si zagotovili zmogljivosti za nadaljnji razvoj in za povečevanje materialnih osnov podjetja.

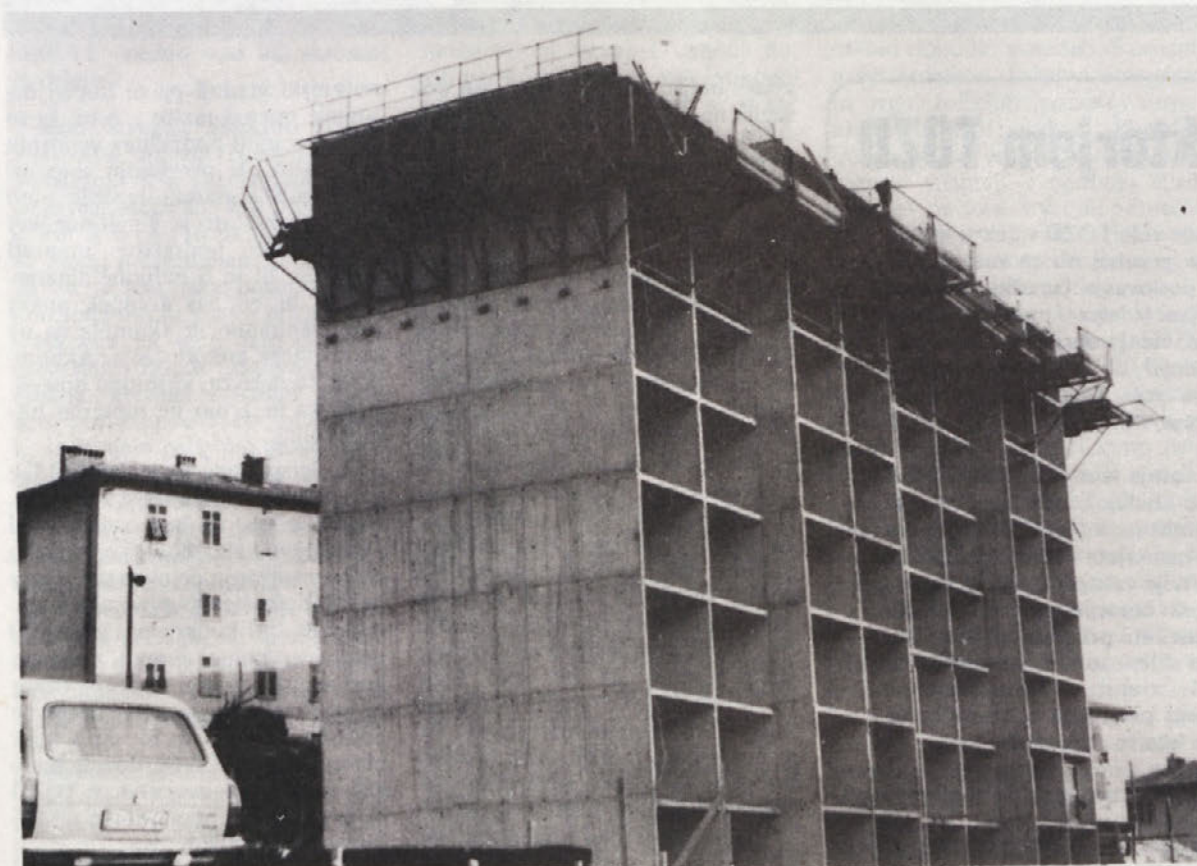
Resničnost pravkaršnjih navedb potrjuje podatek, da je Lučko stanovanjsko podjetje v letu 1966, torej v prvem letu svojega obstoja, ustvarilo z majhnim številom zaposlenih za 6 milijonov dinarjev vrednosti, da pa ustvarja danes kot ADRIAMONT s 150 zaposlenimi več kot 150 milijonov dinarjev vrednosti. Tolikšen porast ustvarjene vrednosti dovolj zgovorno dokazuje resnično silovit razvoj, ki ga je podjetje doseglo v zelo kratkem času.

Razvoj pa se v ADRIAMONTU še ni ustavil, saj se še nadaljuje. Naj povemo, da se bo do prihodnjega leta zaposlilo pri ADRIAMONTU na novo še 100 ljudi in da kanijo do takrat realizacijo skoraj podvojiti.

Napisna tabla z mnogimi napisi in opozorili ob vhodu na gradbišče v Podmurvicah na Reki, kjer gradi TOZD gradbeni sektor Novo mesto stanovanjske stolpnice, ponudi že na prvem koraku celo vrsto obvestil

Predstavljamo vam gradbišče Reka

Takšen betonski skelet ostane nato, ko Outinord opazi opravijo svoje delo. Nato so na vrsti zidarji in razni obrtniki. Prizor je z gradbišča stanovanjskih stolpnic v Podmurvicah na Reki

Lučko stanovanjsko podjetje je lani spremenilo svoj naziv v ADRIAMONT, hkrati s tem pa je svojo dejavnost razširilo tudi na proizvodnjo gradbenih elementov in gradnjo montažnih stanovanj ter na gostinstvo.

Lani se je ADRIAMONT preselil v na novo zgrajeno 10-etažno poslovno stavbo. V 10. etazi te stavbe je urejena ADRIAMONTOVA restavracija, katero zaradi dobre kuhinje in dobre postrežbe ter lepega razgleda, ki se nudi gostu, vsi radi obiskujejo.

Ob koncu naj povemo še to, da je ADRIAMONT prvo podjetje v Jugoslaviji, ki je po italijanski licenci zgradilo pri nas tovarno za proizvodnjo gradbenih elementov in za montažno gradnjo stanovanj.

REKA JE OBETAVNO TRŽIŠČE IN GRADBIŠČE

Zastavljeni razvojni program Reke za obdobje do leta 1980. narekuje in obeta gradbeništvu zelo pospešeno dejavnost, še zlasti na področju stanovanjske gradnje.

Naj povemo samo to, da je na Reki trenutno vloženih več kot 7000 prošenj za stanovanja, poleg tega pa je vloženih še okoli 1500 zahtevkov za izboljšanje obstoječih stanovanj. Povpraševanje po stanovanjih je torej tu zelo veliko, močno gospodarsko zaledje, ki ga ima Reka pa je hkrati s temi potrebami

tudi dovolj trden porok, da bo pretežni del teh potreb v sorazmerno kratkem razdobju rešen z gradnjo novih stanovanj.

Podatek, da uspevajo na Reki od letno planiranih 1500 novih stanovanj, zgraditi le polovico, dovolj

jasno dokazuje v kakšnem zastoju in krizi je stanovanjska gradnja in kako zelo med drugim primanjkuje tudi gradbenih zmogljivosti.

Da bi se stanje kar je najhitreje mogoče izboljšalo, so občinski sindikalni organi in Zveza komunistov

na Reki prevzeli problematiko stanovanjske gradnje v svoje roke in predlagali kot nujne nekaj ukrepov, ki so jih večinoma že sprejele organizacije združenega dela na Reki. Med omenjenimi ukrepi so najpomembnejši:

1. zvišanje prispevne osnove za stanovanjski sklad z dosedanjih 5 odstotkov na 7 odstotkov
2. popravek samoupravnega sporazuma in družbenega dogovora o gradnji stanovanj v tem smislu, da se izboljšajo merila in pogoji za kreditiranje stanovanjske gradnje,
3. pospešitev uresničevanja urbanističnega urejanja na širšem območju Reke
4. izboljšanje dosedanje tehnologije pri gradnjah stanovanj in uvajanje novih, sodobnejših tehnologij z namenom, da bi se gradnja stanovanj pospešila in hkrati tudi pocenila
5. oblikovanje notranjih stanovanjskih skupnosti itd.

Vse kar smo povedali o zastavljenem razvojnem programu Reke, še zlasti pa to, kar se obeta v stanovanjski gradnji, dokazuje, da bo slednja na Reki v prihodnjih letih zelo pospešena in da bo tu torej dovolj dela za vse gradbince, tako za domače, kot tudi tiste, ki prihajajo na Reko od drugod. Ta ugotovitev pa nam pove, da je PIONIRJEVA prisotnost na Reki skozi gradbišče, ki ga tu ima in skozi predstavnštvo, ki ga ima na Reki, potrebna in hkrati zelo obetavna.

VOJMIR SINČIČ

Stanovanja v stolpnicah v Podmurvicah na Reki, ki jih gradi TOZD gradbeni sektor Novo mesto, so razporejena tako, da imajo kuhinje in dnevne sobe obrnjena okna proti morju

Prva žetev po novi ustavi je za nami

Vprašanja direktorjem TOZD

1. Kako ocenjujete lansko poslovanje vaše TOZD v celoti (prosimo vas za splošno oceno) in kako posebej ob za vašo TOZD značilnih spremljevalcih lanskega poslovanja (stroški, doseženi čisti rezultat, osebna režija, porabljeni izdelavni material, zaloge materiala, vse to v odnosu na plan; stanje obratnih sredstev in žiro računa in nedovršena proizvodnja); ali so uspehi, ki ste jih dosegli sad prizadevnosti kolektiva vaše TOZD; ali ste zadovoljni z akumulacijo na zaposlenega, ki ste jo dosegli v vaši TOZD?

2. Kaj menite o perspektivah za letošnje leto (v TOZD gradbenega sektorja zlasti glede del, ki se obetajo), kam predvsem bi morala biti usmerjena poslovna politika v vaši TOZD, kako kanite zavezati porast stroškov, kaj namerjate v smeri izboljšanja organizacije dela? Kako kaže s selitvijo vaše proizvodnje v nove prostore (za TOZD mehanski kovinski obrat in lesni obrat)? Ali ste v vaši TOZD pripravili konkretizirani program za uresničevanje sklepov političnega aktiva (ti sklepi so bili objavljeni tudi v prejšnji številki BILTENA na 1. strani) in če takšnega na stanje v vaši TOZD konkretiziranega programa za uresničenje teh sklepov niste pripravili, zakaj ni bilo to storjeno?

Najbrž nismo lani nikjer, v nobeni TOZD delali nič manj kot leto prej. Kljub temu je lansko poslovno leto različno od poprejšnjih: ko smo pospravili pridelek, ali točneje, ko smo ugotavljali doseženi uspeh, nismo več vsega storjenega zložili na en sam velik kup, ampak smo vsak zase, v vsaki izmed 9 TOZD vse kar smo lani naredili zložili na poseben kupček in pretehtali, koliko je težko zrnje. Vse to smo še vedno naredili pod skupno PIONIRJEVO streho in ko smo pridelano odmerjali za razne namene, smo dogovorjeni del dali tudi za skupno PIONIRJEVO streho, pod katero vseh 9 TOZD živi.

Takšno posamično ugotavljanje uspeha, ki smo ga opravili v vsaki TOZD zase ima veliko prednosti. Prva je v tem, da je vsaka TOZD kot v ogledalu zelo natančno videla svoj obraz in da bo zdaj lažje usmerjala svoje delovanje, saj iz poslovnega uspeha v lanskem letu zelo natančno vidi, kaj je bilo prav in kaj narobe, kam lahko usmerja svoje delo in kam ga ne sme. Samoupravljalvska zavest in odgovornost delavcev v vseh TOZD bi morali skozi to zelo porasti: točno jim je znano, koliko so naredili v vsaki TOZD, koliko prigosporarili in koliko dosegli. Nihče se ne more zgovarjati na drugega, bodisi za uspehe ali neuspehe. Zato smo v naslovu tega sestavka napisali: „Prva žetev po novi ustavi je za nami.“ Nova ustava je namreč prenesla samoupravljanje in odločanje v temeljne organizacije združenega dela, da bi bilo to dvoje mogoče pa mora vsaka TOZD imeti natančen

pregled o svojem gospodarjenju in poslovanju. Upravljaš in odločaš lahko samo v primeru, če veš koliko in kaj je tega, kar naj bi upravljal in o čemer naj bi odločal. Prav zato pa smo lansko leto poslovni uspeh ugotavljali po posameznih TOZD.

Direktorjem TOZD smo zastavili vprašanja o lanskem poslovanju. Ta vprašanja so bila od ene do druge TOZD za malenkost različna, vse tisto kar smo vpraševali, pa je zajeto v obeh vprašanjih, ki sta objavljeni na tej strani v okvirju in natisnjeni z debelejšimi črkami. Odgovori so bili takšni:

TOZD GRADBENI SEKTOR ZAGREB: Lani smo šele začeli!

Ivan Gorišek, direktor TOZD:— Pri dajanju splošne ocene našega lanskega poslovanja moram kar takoj poudariti, da lansko poslovanje za našo TOZD ne more in ne sme biti karakteristično. TOZD gradbeni sektor Zagreb je bila lani šele formirana in v prvem četrtletju sploh še nismo delali, z gradnjami smo začeli šele v maju lani. Upoštevati moramo tudi to, da je bil v TOZD na vseh vodstvenih delovnih mestih vključen nov kader, ki se je prvič znašel pri delu v gradbeništvu in je bilo zato veliko težav. Ob vsem tem smo morali kot začetniki šele organizirati tako upravno kot operativno poslovanje v TOZD. Če upoštevamo vse povedano, bi, ko dajemo splošno oceno lanskega poslovanja, lahko rekli, da to kar smo dosegli, ni bilo malo. Če pa upoštevamo, kaj bi lahko dosegli, seveda, če bi bili pogoji v katerih smo se

znašli boljši, pa s tem kar smo dosegli, ne moremo biti zadovoljni.

Direktni stroški so se v naši TOZD precej povečali iz vzrokov, ki so bili izven naših moči. To je bila posledica velikega porasta cen materialov, ki jih uporabljamo. Direktni stroški pa so hkrati v naši TOZD poskočili precej čez planirane zato, ker planske osnove, ki smo jih pripravili lani niso bile prav: po eni strani pri planiranju še nismo pripravili v TOZD dovolj izkušenj, saj je bil lanski plan prvi, ki smo ga delali, po drugi strani pa v začetku leta, torej takrat ko smo plan delali, ni nihče predvideval, da bodo cene tako zelo porasle. Stroške smo čez leto z zavestnimi posegi omejevali kolikor se je le dalo, kljub temu pa moram poudariti, da bi se marsikateremu strošku lahko izognili, pa se nismo. Prav pri stroških je v gradbeništvu še zelo veliko neizrabljenih rezerv. Te rezerve bomo morali iskati in stroške pod vsako ceno zmanjševati in omejevati kolikor je sploh mogoče.

Velik porast cen materialov, ki jih pri gradnji uporabljamo, nam je pojedel, da tako rečem, precejšen del dobička. Naš dobiček je bil zato nižji od planiranega. Preden začnemo z gradnjo se z naročnikom v pogodbi dogovorimo, za koliko mu bomo gradnjo opravili. Ker se je naša TOZD ustanavljala v začetku lanskega leta in ker smo z večino del, ki smo jih prevzeli, začeli z zamudo, je tudi to vplivalo na dobiček. Roki gradnje so se potegnili, kot pravimo, cene materialov pa so močno porasle v drugi polovici lanskega leta. Poleg vsega smo ob pomanjkanju delovne sile morali za posamezna dela najemati kooperante in tudi to nam je zmanjšalo dobiček. Naj povem še to, da smo lani gradili za približno 30 milijonov din stanovanj, pri sta-

novanjski gradnji pa ni noben naročnik priznal razlik v ceni, ki so nastale zaradi podražitev vgrajenih materialov. V povprečju smo pri stanovanjski gradnji izgubili zato 10 odstotkov, to je 3 milijone, ker smo morali podražitve prenesti sami. Če bi te 3 milijone dinarjev dobili, bi bil naš dobiček precej nad planiranim in akumulacija na zaposlenega enkrat večja. Akumulacija na delavca, ki smo jo dosegli, je nizka in z njo ne moremo biti zadovoljni.

2. Perspektive so v naši TOZD, kar se del tiče, za letos zelo lepe. Bojim se pa, da bomo stali pred vprašanjem, kako doseči realizacijo ob pomanjkanju delovne sile. Če se ne bo naše število povzpelo z dosedanjih 230 kolikor nas je na 300 delavcev, bomo morali najemati kooperante, ti nam bodo pa denar odnašali. Glede usmeritve poslovne politike bi rekel le to, da je ta v okviru OZD PIONIR dovolj jasno načrtana in dogovorjena, v TOZD bi jo morali le poenotiti in podrediti skupnim ciljem.

O stroških sem že govoril, dodal bi samo to: velik poudarek bomo morali dati varčevanju z materiali, kar se da izboljšati organizacijo dela, poostriži kontrolo pri delu in disciplino. Organizacija dela je v našem primeru veliko odvisna od kadrov, zato bomo morali ustrezne kadre na vsak način poiskati.

Sklepe političnega aktiva smo že obravnavali, konkretiziranega programa za uresničevanje teh sklepov pa še nimamo, vendar se zavedamo da ga je treba izdelati. Šli bomo po tej poti, da bodo v naši TOZD politične organizacije: ZK, sindikat in ZSM na osnovi analitičnih podatkov, ki jim bodo posredovani, sprejele tak program in zagotovile, da bo z njim seznanjem vsak član kolektiva.

Gradbišče v Cvetnem naselju v Zagrebu je pripravljeno, v ozadju sta že zgrajeni stolpnici, dve prav takšni pa bomo še zgradili

Prva žetev po novi ustavi je za nami

TOZD MEHANSKO – KOVINSKI OBRAT: Vedno smo bili skromni in delavni!

Jože Strugar, direktor TOZD: 1.) – Pri splošni oceni lanskega poslovanja naše TOZD pade v oči, da je realizacija lani bila precej večja kot leto prej in da smo lani tudi za precej presegli plan. Poudaril bi, da vsa ta leta nazaj delamo z enakim tempom in enako prizadevnostjo, realizacija pa se je lani povečala predvsem zaradi razvrednotenja dinarja. Številke v našem poslovnem poročilu so večje, za zneske, ki so v njem pa lahko danes kupimo toliko, kot smo za ustrezno manj denarja lahko lani, ali pa še celo manj. Porast direktnih stroškov in izdelovalnih materialov je v našem primeru posledica porasta cen in podražitev, pa tudi tega, da smo plan presegli, saj so se postavke stroškov in izdelovalnih materialov povečale v sorazmerju z odstotkom, za katerega smo presegli plan.

Dobiček, ki smo ga ustvarili, je v primerjavi s tistim, v drugih TOZD resda višji. Ta dobiček je predvsem posledica dobrega gospodarjenja in sprotnega zaslavljanja stroškov ter vsega, kar je treba sprotno vlagati v proizvodnjo. Dobriček je tako velik tudi zato, ker smo bili v svojih zahtevah skromni, morda celo preveč, saj smo se odpovedovali vsem tekočim, celo nekaterim nujnim vlaganjem in popravilom in zato je ob koncu ostalo več.

Z doseženo akumulacijo na zaposlenega smo v takšni dejavnosti, kot je naša lahko zadovoljni in bo težko doseči kaj več.

2. Perspektivo za letošnje je težko oceniti: ali bomo napredovali hitreje ali počasneje? V prvih dveh mesecih letos je šlo približno tako kot vsa leta doslej. Naše delo je odvisno od mnogih zunanjih vplivov, na primer od politike do prodaje avtomobilov, od dela gradbene operative, od pogojev, ki so na trgu za oskrbo z materiali in rezervnimi deli. Marsikaj, kar uporabljamo pri servisih in popravilih v avtomobilski stroki, pride iz uvoza in vprašanje je, kako bo z uvozom v prihodnje. V mehaničarski stroki je že nekaj časa čutiti pomanjkanje strokovno usposobljenih delovne sile, kar je v veliki meri posledica osebnih dohodkov. Ljudje se nato, ko so si pridobili dovolj prakse in bi začeli ustvarjati delovati z znanjem, ki so ga pridobili, raje usmerijo v druge poklice, kjer je zaslužek boljši. Te ugotovitve sicer za našo TOZD k sreči še ne veljajo v celoti, ker smo tako glede kadrov, ki jih imamo kot glede osebnih dohodkov še v razmerah slovenskega povprečja.

Za našo TOZD je pereče vprašanje proizvodnih prostorov, ker

imamo v dosedanjih izpodrežane možnosti za razvoj. O gradnji novih prostorov smo se več let pogovarjali, prav v času, ko se je vse zelo podražilo, pa smo šli v gradnjo. Mislim, da je prav, da se naša TOZD seli v nove proizvodne prostore, saj smo jih z dosedanjim delom zaslužili, prav pa je tudi, da dosežane prostore odstopimo TOZD SPO, ker jih ta nujno potrebuje za razširitev njene proizvodnje, to pa bo v prid vsej gradbeni operativi.

TOZD LESNI OBRAT: Lani uspešno

Andrej Žnidaršič, direktor TOZD: 1.) – Lansko poslovanje naše TOZD je bilo dokaj uspešno, tako glede doseženega finančnega rezultata kot tudi na splošno.

Splošni variabilni stroški so precej porasli: s povečanjem proizvodnje se je povečalo število službenih potovanj, hkrati pa je bilo tudi več montažnih stroškov, ker smo opravljali več montaž kot kdajkoli doslej. Povišane so bile dnevnice, podražili so se prevozi z javnimi prevoznimi sredstvi in kilometrine, vse to pa se je odrazilo v povečanju splošnih variabilnih stroškov v naši TOZD, ker smo lani opravili precej del na terenu. Prejšnja leta smo imeli pri montaži zunaj obrata zaposlene po tri do štiri monterje, lani jih je čez vse leto delalo pri montaži 20 do 30. Do lanskega leta so naročniki večinoma opravljali montažo sami, le tu in tam je kakšen vztrajal pri tem naj jo opravimo mi. V 1974. letu se je vsem naročnikom zelo mudilo, vsi so imeli čez glavo dela in svojih skrbi, bili so zelo zasedeni in zato smo morali prevzeti večino montaž z našimi ekipami. Letos montaža spet upada. Že v prvem četrtletju je bilo precej manj, do konca leta pa se bo glede tega najbrž še poslabšalo. Razen naštetega se je zaradi povečanja cene prodajne ure hkrati povečal tudi mrtvi, neproizvodni čas (čas, ki ga prebijejo delavci na poti na montažo n. pr.), ker je v prodajni uri draže zaračunan. Gibanje mrtvega, neproizvodnega časa sicer budno zasledujemo, vendar zmanjšuje ustvarjeni presežek.

Dobiček, ki smo ga ustvarili lani je sicer res za 10 odstotkov višji od planiranega, vendar pa je, če ga primerjamo s predlanskim, nižji. Na ustvarjeni dobiček je vplivalo več dejavnikov, pravzaprav jih je kar cela vrsta. Splošno stanje na trgu, na katerem se oskrbujemo z različnimi materiali, ki jih uporabljamo, je bilo kar se cen tiče porazno. Cene so lani kar drvele kvišku. Osebnih dohodki so se po samoupravnih sporazumih povečali že v letu 1973, vendar so se posledice tega

čutile še lani in tudi lani so se osebni dohodki povečali. S cenami naših izdelkov, kakršne dosegamo na trgu, tolikšnih porastov nismo uspeli v celoti pokriti. Pogodbe sklepamo za večino naročil za 4 mesece vnaprej, v obdobju štirih mesecev pa so se v večini primerov cene posameznih materialov in stroškov bistveno povečale in razlike smo morali pokrivati sami.

Akumulacijo, ki smo jo dosegli, lahko skozi to, da je naša TOZD morala lani plačati 250.000 dinarjev davka na dohodek, ocenimo kot dobro. Davek na dohodek so namreč dolžne plačati samo tiste TOZD, ki po družbenih merilih presežejo običajno mejo akumulacije. Glede na investicijske potrebe v naši TOZD pa je akumulacija, ki smo jo dosegli še vedno premajhna.

2. Za letošnje imamo s pogodbenimi zagotovljenih že približno 80 odstotkov del in torej zasedenih prav toliko zmogljivosti. Znano je, da se naša TOZD že dlje časa bori s prostorsko stisko, ki omejuje naše siceršnje možnosti za razmah proizvodnje, kakor jih narekuje povpraševanje na tržišču. Prvo stopnjo preureditve obrata, ki je zajela obnovo strojne opreme, smo že opravili. V drugi stopnji imamo že dlje časa v načrtu povečanje proizvodnih prostorov, saj smo v sedanjih zelo na tesnem in prav prostori v marsičem omejujejo boljšo izrabo strojev. S tem, ko smo si pri podjetju LESNINA zagotovili kredit v višini pol drugega milijona dinarjev, smo si končno le zagotovili sredstva za drugo stopnjo preureditve, za montažno proizvodno dvorano. V novih prostorih se bodo naše proizvodne zmogljivosti povečale po količini za 20 do 30 odstotkov, v odvisnosti od vrste naročil.

Strojna opremljenost, kakršno imamo zdaj ni zadovoljiva, ker zahteva še vedno preveč živega

dela. Z uvedbo nekaterih sodobnejših strojev in naprav bi lahko udeležbo živega dela bistveno zmanjšali. Naše naložbe v strojno opremo bodo temeljile na želji, da bi z njimi povečali izkoristek materialov in hkrati zmanjšali stroške ter udeležbo živega dela. Prav zaradi tega želimo strojno opremljenost v naši TOZD izboljšati in spraviti proizvodnjo na tekoči trak. Samo v tem je rešitev, da bi ostali konkurenčno sposobni na tržišču.

S sklepi političnega aktiva smo v TOZD seznanjeni, svojega lastnega konkretiziranega programa za uresničevanje teh sklepov pa v naši TOZD še nimamo. Kljub temu bi poudaril, da sklepe političnega aktiva upoštevamo in jih uresničujemo. Vzrok za to, da nimamo svojega konkretiziranega programa za uresničevanje sklepov političnega aktiva je morda v tem, to najbrž velja tudi za TOZD mehansko – kovinski in SPO, ker v teh treh TOZD, ki so manjše, nimamo političnih aktivov. Upam, da ne bo preveč, če rečem, da bi po takšnih vprašanjih, kot je uresničevanje sklepov političnega aktiva, morale več narediti tudi politične organizacije v TOZD. Vsi smo vedno zelo pripravljeni na široko govoriti, vsi bi radi odločali o vsem, kadar gre za odgovornost pa se vse preradi umikamo. Direktor TOZD ima samo dve roki in sam vsega ne zmore, zato bi bila politična aktivnost in ustvarjanje primerne vzdušja, kadar gre za splošno dogovorjene, politične stvari in kadar gre za to, da z dejansko akcijo spravimo v življenje to, za kar smo se dogovorili, več kot nujna.

TOZD SPO: Ves kolektiv je prizadeven in zavestno delal

Marjan Zupan, direktor TOZD SPO: 1.) – Poslovni uspeh, ki ga je v letu 1974 dosegla TOZD Strojno

Pogled na slavnost ob sprejemu TITOVE štafete pri PIONIRJU, na kateri so se zbrali člani delovnih kolektivov iz obratov in skupnih služb

Prva žetev po novi ustavi je za nami

prometni obrat, je zadovoljiv. Priznati je treba, da plan kot smo ga zastavili v začetku leta ni bil realen, saj so bile čez leto bodisi v izpadu ali v dopolnitvi strojne in prometne zmogljivosti naše TOZD, precej zmogljivosti, ki smo jih sicer uporabljali na gradbiščih doma, pa nam je lani zaposlila gradnja v Zakopanem na Poljskem. K uspehu so veliko pripomogle izredno ugodne vremenske razmere v začetku leta 1974, saj so bile lahko zaradi tega strojne in prevozne zmogljivosti naše TOZD v prvem četrtletju skoraj 100-odstotno izkoriščene, kar je v gradbeništvu zelo redek pojav, plan pa seveda tega ni predvideval. Tekom leta 1974 so bile vključene dodatne strojne zmogljivosti in Outinord opazi ter novi kadri, vse to pa je vplivalo na prekoračitev planirane proizvodnje.

S tem, ko smo uvedli nove zmogljivosti in naredili več kot prej, so se, kar je razumljivo, povečali tudi direktni stroški (amortizacija, odpisi itd.). Lani smo bili priča izrednega skoka cen izdelavnih materialov in remontnih storitev tako doma, kot v tujini. V naši TOZD se temu seveda nismo mogli izogniti. Ker se je lani zaposlilo v TOZD v skladu s povečanimi zmogljivostmi več novih strojnikov in voznikov, se je povečal tudi znesek, ki smo ga porabili za osebne dohodke. Le-ti so se razen tega lani povečali v skladu s sindikalno listo. Ker mehanopremljenost, s katero razpolagamo pri PIONIRJU, ne zahteva za potrebe ostalih zmogljivosti OZD, je strojna oprema zelo angažirana tudi z nadurnim delom in tudi to je pripomoglo k povečanju sredstev, ki smo jih porabili za osebne dohodke.

TOZD Strojno-prometni obrat samostojno deluje v okviru vseh planiranih postavk in lahko le-te koristi po potrebi šele v letu 1975. Fiksni stroški niso bili prekoračeni zato, ker je kolektiv varen varčevanja in skromnosti. Nekaj gre verjetno tudi na račun nepravilnih razkontacij. V tem bi bili vzroki za zmanjšanje stroškov splošne režije.

Glede na to, da je bil proizvodni plan TOZD močno prekoračen, se je hkrati s tem sorazmerno povečal tudi dobiček čez planiranega. Poudariti pa je pri tem treba, da dobiček lani ni bil s planom dovolj visoko zastavljen, saj z dobičkom, ki je bil planiran, ne bi mogli pokrivati vseh obveznosti, ki so nastale v letu 1974.

Glavne zasluge za to, da je TOZD Strojno prometni obrat dosegel lani tako dober rezultat, oziroma da je presegel planirani dobiček je gotovo v pripravljenosti kolektiva, to je strojnikov, voznikov

in vodstvenih delavcev v TOZD, ki vseskozi zavestno in odgovorno delajo, zlasti pa skušajo nadomestiti manjkajoče zmogljivosti z nadurnim delom, kjer se dobiček najprej ustvari. Moram reči da so zelo redki delavci v TOZD Strojno prometni obrat, ki bi povzročali težave, kadar je potrebno delati v nadurah.

Poslovni uspeh naše TOZD bi bil še boljši, ko ga ne bi zmanjšal uspeh, ki ga je dosegla naša enota avtopark, ki z zastarelimi vozili ne more pokrivati direktnih stroškov. Tudi število izgubljenih ur zaradi bolniških izostankov se je lani v naši TOZD povečalo, zato bomo morali to letos popraviti.

2. Perspektive, ki se nam obetajo za leto 1975, so kar se tiče fizične proizvodnje ugodne. Tako kot lanska je bila tudi letošnja zima mila in suha in nam je omogočila normalno proizvodnjo. Napore vsega kolektiva v TOZD bomo usmerjali predvsem v to, da bi bile naše zmogljivosti skozi vse leto 100-odstotno zasedene. Ker je mehanizacije in strojne opreme, kot sem že povedal, premalo, je ta, ki jo imamo, bolj uporabljana, hkrati s tem pa se tudi hitreje obrablja. Zato mora biti drugi del naših naporov usmerjen v to, da si pridobimo dovolj sredstev za obnovo in tudi za nakup nove mehanizacije, strojne opreme in vozil. Ker na solidarnost gradbenih TOZD pri združevanju sredstev v te namene ni računati, se mora kolektiv naše TOZD tudi pri tem opreti na lastne sile in stremeti, da bi dosegel čim ugodnejši poslovni rezultat. Z vsemi TOZD, predvsem z gradbenimi, moramo čimbolje sodelovati. Pri tem stoji pred kolektivom TOZD strojno prometni obrat odgovorna naloga, da s svojo delovno disciplino in s 100-odstotnim izpolnjevanjem nalog omogoča in zagotavlja normalno poslovanje v gradbeni operativi.

V želji, da bi se OZD PIONIR še naprej razvijala, da bi dosegli uspešnost enotnih akcij, za katere se dogovarjamo, združevanje sredstev, enotno poslovno politiko, čimboljšo delovno disciplino, da bi poiskali vse notranje rezerve, je politični aktiv v svojih sklepih pravilno nakazal usmeritev za delo vseh družbeno-političnih organizacij in samoupravnih organov v OZD. Tudi v naši TOZD smo v samoupravnih in političnih organih o sprejetih sklepih razpravljali in jih v celoti podprli ter jih tudi dosledno uresničujemo. Razumljivo je, da bodo skupni dogovori rodili v OZD PIONIR uspehe le, če jih bomo vsi dosledno uresničevali, ne pa jih potvarjali ter obračali v smeri, ki ne koristijo delavcu. Pri tem

naj mi bo dovoljeno pripomniti, da je trenutno največja težava, s katero se srečuje naš strojnik ali voznik, ki je na terenu ta, da nima urejenega niti stanovanja in niti prehrane (n.pr. pri delih v TOZD gradbeni sektor Krško) in da je prepuščen samemu sebi ob minimalnih nadomestilih, ki jih za delo na terenu dobiva. Zaradi tega popuščata tako delovna disciplina kot storilnost, to pa konec koncev najbolj občutijo v gradbenih TOZD sami.

TOZD PROJEKTIVNI BIRO:
Sprotno ugotavljanje uspeha je najboljše spodbuda!

Alojz Gabrijel, dipl. gradb. inž.,
direktor TOZD Projektivni biro:
1.) – Na splošno je TOZD Projektivni biro poslovala lani zelo uspešno in je zaključil poslovno leto, kar je razvidno iz rezultatov, nad vse dobro. Tudi realizacija, ki smo jo dosegli na posameznika je velika, čeprav imamo precej interne realizacije (te je 56 odstotkov vsega), ki je ni mogoče v celoti zajeti s tržnimi pokazatelji. Realizacija, ki smo jo dosegli, je kljub temu 216.000 din na delavca, kar je za projektivo zelo ugodno. Doseženi uspeh je toliko večji, če upoštevamo, da smo lani opravljali večino manjše, drobne projektantske naloge, ki zahtevajo veliko angažiranost, ne dajejo pa sorazmerno enakega finančnega učinka.

Stroški našega poslovanja so se lani precej povečali. Skušal bom naštet najvažnejše vzroke, ki so vplivali na to. Predvsem bi omenil, da ko smo lani delali plan, še nismo imeli dovolj izkušenj, ker je bil to naš prvi plan. Pri izdelovalnih materialih nismo količinsko dovolj planirali, razen tega pa so se ti materiali lani znatno podražili. V materialnih stroških imamo zajete tudi prevoze in projektantsko sodelovanje, ti so večji zato, ker imamo dva oddelka: eden deluje v Ljubljani, eden v Novem mestu. V materialnih stroških so zajeti tudi izdatki za projektanski nadzor, ki ga opravljamo.

Osební dohodki so se lani povečali v masi za 13 odstotkov v primerjavi z letom 1973, ker smo imeli zaposlena 2 delavca več in ker so se osebni dohodki povečali po sporazumu. V fiksnih stroških planiranih osebnih dohodkov nismo dosegli, zato pa so višji in preseženi v direktnih stroških.

Po svoje izredni finančni rezultati, ki smo ga dosegli lani je predvsem posledica prizadevnosti kolektiva TOZD. Tržni pogoji so namreč takšni, da ceno svojih storitev, kadar se pogajamo za delo, vedno raje znižujemo kot da bi jo

zviševali ali napenjali. Razen tega delamo na območju celotne SR Slovenije in SR Hrvatske, kjer je projektantska dejavnost zelo razvita in zato konkurenca, s katero se srečujemo toliko hujša.

K doseženemu finančnemu rezultatu je precej pripomogla tudi spremenjena zavest delavcev v naši TOZD, skozi samoupravljanje, ki smo ga s TOZD dobili. Doseženi uspeh zdaj sproti sami ugotavljamo in ker je izražen v številki ter viden in otipljiv, to ustvarjalno vpliva na delavce in dejansko spodbuja k boljšemu delu.

2. Že v bližnji prihodnosti bi morali naš projektivni biro povečati za polovico, da bi lahko zadostili zahtevam, ki jih postavljajo pred nas TOZD iz gradbene operative. Danes se namreč ne da več projektov kupiti skupaj z naročilom za gradnjo, ampak je treba projekte, ki jih dobiš od naročnika, zaradi novih tehnologij, ki jih uporabljamo v gradbeništvu in zaradi specializacije gradbenih podjetij prirediti temu dvojemu, kar je zelo obsežno delo. Investitorji dandanes v 80 odstotkih primerov zahtevajo inženiring ponudbo, za takšno ponudbo pa moramo mi prevzeti celotno projektiranje. Roki so pri ponudbah ostri in kratki in zaradi tega bomo morali naše zmogljivosti povečati.

To bomo letos vsaj deloma resničili tako, da bomo na podstrešju upravne stavbe v Novem mestu dobili tri prostore v katerih bomo namestili delavce za tista projektantska dela, ki predstavljajo zdaj v našem projektivnem biroju ozko grlo in nam jih najbolj manjka.

Čeprav vemo, da so letos pred nami zelo obsežne naloge in da bomo imeli dela čez glavo ter da ga bomo težko zmogli, imamo s pogodbami zagotovljenih del le za dva meseca. To je slabo v toliko, ker se na delo ne moremo dolgoročno pripravljati in ne dovolj planirati. Zato pa bo časovna stiska, s katero se bomo spopadli toliko hujša in je tudi zato povečanje naših zmogljivosti neodložljivo.

Stališča političnega aktiva smo na zboru delovnih ljudi v naši TOZD obravnavali in se z njimi strinjali, ter jih uresničujemo pri delu. Pri tem so naši delavci na zboru nasprotovali edinole sklepu o obveznem 2-odstotnem prispevku za osnovna sredstva in so to utemeljevali s tem, da je takšna odločitev pristojnosti zborov v TOZD. V naši TOZD smo sprejeli akcijski program varčevanja s konkretiziranimi zadolžitvami.

TOZD GRADBENI SEKTOR NOVO MESTO: Začetek je prinesel veliko odprtih vprašanj, vendar zato ne gre obupavati!

Miha Jalovec, direktor TOZD gradbeni sektor Novo mesto: 1.) — Glede na splošno gospodarsko stanje v Jugoslaviji in na zunanje vplive, ki jih je čutili tudi pri nas je bilo lanske gospodarjenje na splošno vzeto primerno. Če se pa v lanske poslovanje spustimo malo globlje, recimo skozi veliko naraščanje stroškov, če delamo primerjavo doseženega dohodka, če ovrednotimo pomanjkanje obratnih sredstev s katerim smo se spopadali, pa bomo ugotovili, da se je akumulativnost lani zmanjšala.

Vzrokov za to, da je bilo naše delo lani manj donosno, je več. Kot najbolj vidna in najbolj vplivna moramo omeniti izreden porast cen materialov in storitev. Naša TOZD pa v mnogih primerih žal ni mogla uveljaviti razlik v cenah pri našem delu, še bolj natančno: podražitev našega dela, ki so bile posledica višjih cen materialov in tujih storitev, ki jih uporabljamo, nismo mogli uveljaviti napram kupcu. Pretežni del gradenj, ki smo jih opravljali lani, so bile stanovanjske gradnje, te pa so pod družbeno kontrolo cen, odstotek investicijskih gradenj je bil lani sorazmerno majhen. Le kakšnih 60 odstotkov podražitev smo uspeli izterjati od naročnikov, preostalih 40 odstotkov pa smo morali utrpeti sami in to nam je seveda zmanjšalo akumulacijo. Velik odstotek stanovanjskih gradenj je imel še eno slabo posledico: zaradi obstoječih predpisov smo morali pokrivati nedovršeno proizvodnjo sami s svojimi sredstvi in smo imeli v ta namen vezana velika sredstva. Pri stanovanjski gradnji nam namreč nihče ne plačuje situacij sproti, to je v navadi samo pri investicijskih gradnjah. In še eno: obsežne stanovanjske gradnje so vabljive zato, ker na njih lahko delo boljše organiziramo, iz vzrokov, ki sem jih našel prej pa takšne obsežne gradnje vežejo tudi po več naših sredstev.

Stanovanjska gradnja je kot sem že omenil pod družbeno kontrolo cen, cena za en kvadratni meter stanovanja pa je sestavljena iz stotin raznih cen, mnogim je dvig dovoljen, nam, ki smo sestavni del vseh teh cen pa je naša cena, nato ko je stanovanje zgrajeno, zabetonirano! To pomeni, da si v procesu nastajanja stanovanja vsak odreže svoj kos kruha in ga odnese, mi pa ostanemo nato brez hleba. Odreže si ga tisti, ki dela cement, ki dela opeko, ki dela betonsko železo, ki dela okna, vrata, ki dela vodovodne pipe, ki dela tlake, ki dela razne barve in izolacijske materiale, vsi dvigajo cene in si režejo svoj kos kruha in ga odnašajo in mi smo na koncu res brez hleba... Naša akumulacija je že tako majhna, nanjo pa je obešena vsa ta verižna reakcija cen, ki na koncu

udari predvsem po nas. Lani smo porabili za pokrivanje zalog 3.200.000 din, ker je mnoge materiale težko dobiti in jih moramo kupiti na zalogo takrat kadar so. Zdaj nam manjkajo 4 milijoni na žiro računu, imamo pa na primer za več deset milijonov nedovršene proizvodnje — to so gotovi, pa še nepredani stanovanjski objekti ali deli objektov.

Tako smo bili lani priča dvema dvigoma — dvigu stroškov in dvigu osebnih dohodkov po samoupravnih sporazumih. Oba dviga sta se konec koncev odrazila v ceni tega kar smo naredili, toda povečanja te cene nismo smeli v večini primerov uveljaviti napram kupcem ampak smo ga morali utrpeti sami.

2. Tudi o perspektivah, ki se nam obetajo je težko govoriti. Za zdaj se nam še vedno obeta dovolj dela, vendar moramo za nadaljnja obdobja že zdaj iskati dela zlasti izven Novega mesta. Predvsem želimo letos več investicijskih kot stanovanjskih gradenj. Stanovanjskih gradenj se nam na ožjem novomeškem območju letos ne obeta veliko, ker ni ustreznih lokacij. Stanovanjsko sosesko na Ragovski v Novem mestu bomo v prvi polovici leta končali, na Drski pa bomo gradili samo 2 stanovanjska bloka s skupno 100 stanovanji in še 37 intervencijskih vrstnih hiš. Drugega pri gradnji stanovanj v Novem mestu za zdaj ni in vse kaže, da občinski plan gradnje stanovanj letos ne bo dosežen.

To kar sem povedal, nas sili, da se naša TOZD usmerja v širše vključevanje v gradbeništvo, v to, da se na vse načine povežemo s specializiranimi grupacijami doma po vsej Jugoslaviji in preko raznih združenj za dela v tujini. Delo moramo iskati in prevzemati vsepovsod! Kot sem že omenil, moramo povečati odstotek investicijskih del, da bi olajšali pokrivanje zalog in nedovršene proizvodnje, vendar se nam pri investicijskih delih v Novem mestu ne obeta veliko. Naši delavci sicer raje delajo doma, zato bomo doma prevzeli vsa dela, ki se ponujajo, toda tudi drugod bomo vzeli vse kar bo na voljo! Boljše je namreč prevzeti delo kjerkoli, kot pa doma brez dela delati izgubo, tega se moramo zavedati!

Omejitev vseh stroškov — to ne sme biti samo stvar o kateri govorimo v sklepkih in stališčih, ampak moramo dejansko delovati tako, da bomo stroške omejevali! Papir sam ne naredi nič, ni dovolj da so sklepi napisani. Kontrola tega kar smo sklenili, kontrola uresničevanja je važna in pa rezultat, ki se bo pokazal. V to kontrolo smo v naši TOZD za začetek zajeli ožji krog nalog, da bi jih lažje uresničili, saj je znano, da se tistemu, ki preveč zine, rado zaleti. Velik pomen damo obveščanju preko informativnih skupin, ki smo jih organizirali. Od tega kako so ljudje obveščeni o zadevah, ki se jih tičejo, sta v veliki meri odvisna njihovo počutje in delo.

S sklepi političnega aktiva smo seznanjeni in delamo za njihovo uresničitev. Čeprav nam ni ostalo veliko, smo dali 50 odstotkov za samske domove — nekateri TOZD so dali samo 30 odstotkov — ker imamo interes da bi barake po naših gradbiščih izginile, da bi delavci stanovali tako kot jim pripada. Seveda ne pozabljamo, da gre pri tem za dolgoročne naloge, ki jih ni moč uresničiti preko noči. Odločno smo za to, da načela sporazuma v praksi spoštujemo.

PIONIR je v očeh delavcev še vedno PIONIR in to je prav, čeprav se nam zdaj kaže skozi nova ustavna načela, ki smo jih uveljavili v novi luči. Še predlani smo, kadar smo delili, dobivali vsi enako, zdaj dobivamo v enih TOZD več, v drugih manj. Čeprav še vedno poslujemo vsi pod isto PIONIRJEVO streho, gospodarimo v vsaki TOZD po svoje. Mnogi delavci teh stvari, teh velikih sprememb, ki smo jim priča ne razumejo, zato je še vedno potrebnega veliko potrpežljivega tolmačenja in razlaganja.

Če smo v okviru PIONIRJA sklenili med TOZDi sporazum in se v tem sporazumu dogovorili, kako bomo živeli pod skupno streho,

moramo ta sporazum spoštovati v celoti in ne samo v tistih stvareh, ki so nam povšeči. Naš dobiček je bil lani na primer manjši zato, ker so bili v novomeški občini že lani sklenjeni samoupravni sporazumi za razne oblike splošne potrošnje in smo morali po teh sporazumih že lani odvajati denar. V drugih občinah tega še ni bilo in dobiček TOZD, ki delujejo tam še ni bil obremenjen. Vsaka obveznost zahteva žrtev, vendar morajo ljudje vedeti, zakaj je ta žrtev potrebna, nato dajo brez godrnjanja. Solidarnost je potrebna tako v hudem kot v dobrem, tega ne smemo pozabljati! Nikomur ne bo šlo vedno slabo in nikomur vedno dobro, zato ne sme nihče takrat ko mu gre dobro podirati mostov za seboj!

Čisti odnosi med TOZD so pogoj za dobro in uspešno delo v OZD, ti odnosi pa bodo tudi pri nas čisti takrat, ko bomo našli na vsa odprta vprašanja ustrezne odgovore. Razumljivo je, da se nam bo zdaj v začetku pojavljalo več odprtih vprašanj, takšnih ki nas bodo pestila, zato bo potrebnega več časa, naporov in volje, da jih bomo razčistili in našli odgovore nanje. Prepričan sem, da bomo to zmogli!

Skupina železokrivcev pripravlja betonsko armaturo za gradnjo trgovine v stanovanjski soseski na Ragovski v Novem mestu, ki jo gradi TOZD gradbeni sektor Novo mesto

TOGREL dvorana v Račjem selu

Delavci TOZD gradbeni sektor Novo mesto gradimo v Račjem selu pri Trebnjem tovarno sinternih keramičnih ploščic. Investitor tega dokaj velikega objekta so Ljubljanske opekarne. Vrednost že pogojenih del je 14.504.354,15 din, pričakujemo pa, da bomo pogodili še za približno 2.500.000,00 din. Zanimiv je podatek, da so obrtniška dela zastopana samo s cca 2.000.000,00 din ali z drugimi besedami le 14 %. Toliko o vrednosti objekta.

Tehnični podatki so bolj zanimivi, objekt je namreč sestavljen iz 4 ločnih hal tipa Togrel, skupne površine 5500 m² in dveh aneksov z ravno streho, ki pokriva 900 m². Pionirjevci smo se na tem objektu prvič srečali z lokom tip 6, to je s 27 metrsko razpetino, ravno tako tudi s stebri višine čez 14 m.

Gradnja v začetku, to je v deževnem oktobru, ni tekla po operativnem planu, saj nam je izredno razmočen in po naravi močvirnat teren, povzročil nemalo težav. Kak-

šna so tla, na katerih gradimo, nam lepo ilustrira že ime kraja „Račje selo“, prvo sosednje naselje pa se imenuje kar „Blato“. Povsem drugo sliko pa je gradbišče začelo kazati po končanih temeljih in transportnih poteh. Transportne poti poudarjamo posebej zato, ker smo morali prepeljati po platoju kar za 3.000 ton armiranobetonskih nosilcev, stebrov, lokov in prenapetih plošč, poleg tega pa še za 430 m³ zidov opeke in siporexa.

Pri montaži armiranobetonskih elementov TOGREL so veliko vlogo odigrali stroji, katere pa smo si na žalost morali izposoditi v največji meri od Kovinarske Krško in pa seveda 13 montažerjev, ki v svojem dobro utečenem delu, dosegajo lepe uspehe in so presegali normative za 35–40 %. Edini črni m dež naše montaže je nesreča pri delu Krivc Jožeta, o čemer pa je naš Bilten že pisal.

Ne smemo zanemariti tudi delo ostalih, to je o povprečju 35 delav-

cev, saj dosegajo mesečno realizacijo do 20.000,00 din na delavca. Velik prispevek k hitremu napredovanju del prinaša tudi nova betonnarna ARBAU PZ 25, s katero smo do konca februarja zmešali kar 1520 m³ betona, od tega smo ga velik del, skoraj polovico, odpeljali na Dob.

Pred nami je še dokaj dela, saj smo komaj začeli z izvajanjem temeljev strojev. Dela na temeljenjih so zahtevna, v ilustracijo le-to, da je samo temelj peči dolg 120 m, zelo razgibanega prereza, vanj pa je potrebno vgraditi 365 m³ betona in 10 ton mrežne armature. Pogodbeno smo se zavezali večino del, oz. do sedaj pogojena dela opraviti do 1. julija t. l., dokončen rok takoimenovana primopredaja, pa je planirana po končanju montaže

strojev in zaključni obdelavi objektov, tj. v sredini oktobra 1975.

Na koncu še nekaj besedi o investitorju, projektantih, nadzoru:

Ob enem prvih srečanj sta nas direktor Ljubljanskih opekarn in vodje investicij Grandovec Tone, dipl. ing. str., seznanila s celotno konstrukcijo investicije, mimogrede: veljala bo okroglih 100.000.000,00 din, projektiranje tovarne je prevzel Keramika inženjering iz Zagreba, ki istočasno preko glavnega projektanta Radonjič Miloša, dipl. ing. gr., tudi nadzira izvajanje del. Posebej pa moramo poudariti, da je več kot polovico gradbenih del, torej vso konstrukcijo in zapiranje objekta, sprojektirala naša TOZD – Projektiivni biro.

JAKOB ANDOLJŠEK

živa kronika

V času od 20. 1. do 31. 3. 1975, smo zabeležili naslednje kadrovske spremembe:

■ Kot pripravniki so bili sprejeti:

Miško Sibila, dipl. inž. arh., v TOZD projektiivni biro.

■ Pripravništvo je poteklo:

Vladu Posavcu, gradb. tehniku iz TOZD gradb. sektor Novo mesto.

■ V JLA so odšli:

Martin Mikolič, Ivan Bosanac, Milovan Čelič, Ivan Ilijanič, Boris Marolt, Branko Kokalj, Vlado Furač, Božidar Hančič in Martin Gorenc – vsi iz TOZD gradb. sektor Novo mesto, Zahdija Elkasovič, Izet Elkasovič, Mehmed Hajder in Husein Tajnić iz TOZD gradb. sektor Ljubljana, Anton Rihter, Miroslav Predanič, Jože Kodrič, Ljuben Kovačević, Branko Zakrajšek, Jože Levstek, Nedeljko Pejič, Alija Hasič, Todor Dereta in Ignjo Popovič iz TOZD gradb. sektor Krško, Boro Jasič in Marko Lukič iz

■ Iz JLA so se vrnili:

Dušan Matko, voznik v TOZD SPO in Jože Pikelj, gradb. tehnik v TOZD gradb. sektor Krško.

■ Na novo so nastopili delo:

Leopold Rus, delavec, Danijela Daničič, administrator – oba TOZD SPO, Sadik Hajdarevič, avtomehanik, Branko Filipas, elektromehanik, Jože Rotar, avtomehanik, Vladimir Pulez, strojni ključavničar, vsi v TOZD meh. kov. obrat, Bogoslav Novotny, dipl. inž. gr., Albina Malnar, čistilka v delovni skupnosti skupnih služb, Jože Bajc, ekonomist v TOZD gradb. sektor Krško, Radovan Vučkovič, kopirant v TOZD projektiivni biro, Pia Logar v delovni skupnosti skupnih služb.

Na novo sprejetim želimo dobro počutje in veliko delovnih uspehov, tistim, ki so odšli v JLA, da bi jim rok čimprej minil in da bi se nato spet vrnili med nas.

Gradnja velikih Togrel proizvodnih dvoran v Račjem selu pri Trebnjem kaže zelo razgibano podobo

BILTEN je glasilo kolektiva SGP „PIONIR“ Novo mesto. Izhaja enkrat na mesec v nakladi 3200 izvodov. Odgovorni urednik je Marko Svetina dipl. iur., člana uredniškega odbora pa sta Rudi Fabjan in Aleksander Strupeh. Stavek, filmi in prelom ČZP DOLENJSKI LIST. Ofset tisk: KNJIGOTISK Novo mesto.